

УДК 339.5

DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.25-20>

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ ТОВАРАМИ ТА ПОСЛУГАМИ

FOREIGN TRADE OF UKRAINE WITH GOODS AND SERVICES

Суханова А.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри виробничого
та інвестиційного менеджменту,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Sukhanova Alla

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department
of Production and Investment Management,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

У статті досліджено проблеми зовнішньої торгівлі, які являють собою процес купівлі і продажу, що здійснюється між покупцями, продавцями і посередниками в різних країнах. Він пов'язаний із безліччю практичних і фінансових труднощів для фірм, що беруть участь в ньому. Поряд зі звичайними проблемами торгівлі та комерції, які виникають у будь-яких типах бізнесу, у міжнародній торгівлі існують додаткові проблеми, наприклад відстань, різні мови, труднощі у сфері транспорту, ризик у дорозі, обмеження експорту та імпорту, вивчення зовнішніх ринків, проблеми платежів, інтенсивна конкуренція. Держава здійснює регулювання зовнішньої торгівлі країни. Для цього використовують такі засоби, як митні тарифи, ліцензування, інші нетарифні обмеження, а також пряме і непряме субсидування експорту та інші засоби.

Ключові слова: аналіз, динаміка, експорт, імпорт, зовнішня торгівля, зовнішньоторговельний оборот, товари, послуги, тенденція, товарна структура.

В статье исследованы проблемы внешней торговли, которые являются процессом купли-продажи, осуществляемым между покупателями, продавцами и посредниками в разных странах. Это связано с большим количеством практических и финансовых трудностей для фирм, участвующих в нем. Наряду с обычными проблемами в области торговли, возникающими в любом виде бизнеса, существуют дополнительные вопросы в международной торговле, такие как расстояние, различные языки, транспортные трудности, дорожные риски, ограничения на экспорт и импорт, изучение зарубежных рынков, проблемы с платежами, интенсивная конкуренция. Государство регулирует внешнюю торговлю страны. Для этого используются такие средства, как таможенные тарифы, лицензирование и другие нетарифные ограничения, а также прямое и косвенное субсидирование экспорта и других средств.

Ключевые слова: анализ, динамика, экспорт, импорт, внешняя торговля, внешнеторговый оборот, товары, услуги, тренд, структура сырьевых товаров.

The paper investigates the problems of foreign trade, which are the process of buying and selling, carried out between buyers, sellers and intermediaries in different countries. It is associated with a lot of practical and financial difficulties for the firms involved in it. Along with conventional trade and commerce challenges that arise in any kind of business, there are additional issues in international trade, such as distance, different languages, transport difficulties, road risks, restrictions on exports and imports, Study of foreign markets, payment problems, intense competition. The State shall regulate foreign trade of the country. For this purpose, such means as customs tariffs, licensing, and other non-tariff restrictions, as well as direct and indirect subsidization of exports and other means are used. The contractual-legal basis for foreign trade of goods constitute trade agreements and agreements, agreements on payments, credit agreements and others. It is the head of the people's name. The russian trade in the global economy is a "special socket" of the global process. The international ity of the product in the sprepiating of the values of the progress esto the development of the people's p.m. rukh kapital in that "unsh" seei called 'snoekonom' zv'yazkyv, so the most important characteristics of the current economists. The growth rates of the international ex-sports and the operating operas will outweigh the growth of the growth of the main segment in the virobnitstv, including the pro-mischief goods, the mechanical lysing of the producers. For the remainder of the p'yatirchya in the "dbuly" is meant to be a serpent in the structures of the "sno" trade. The zokrema, A small number of servicemen in the city of south-east, the company's technical work was sold in the rosmers, and one of them was traded frequently. Part of

the region, the squiggles of the new's no-nonsense trade, ale especially squishy pace, to become more snubbed by the traffic flow from the new "industrial" edges. At a rapid pace, the name of the trade in China, the "Ta Brazil" itself, helped to get into the trade-offs of the country.

Key words: analysis, dynamics, export, import, foreign trade, foreign trade turnover, goods, services, trend, commodity structure.

Постановка проблеми Україна – це держава, яка має високий рівень відкритої економіки. Після здобуття незалежності Україна почала вести активну зовнішньоторговельну політику. Починаючи з 1993 року її зовнішньоекономічними партнерами було більш ніж 180 країн світу. Можна з упевненістю сказати, що зовнішня торгівля має для України велике значення. У сучасному глобалізованому світі стан зовнішньої торгівлі є одним із найважливіших макроекономічних показників розвитку економіки будь-якої країни, й Україна не є винятком. Міжнародна торгівля має відчутний вплив як на економічну систему нашої країни загалом, так і на функціонування її окремих складників. Саме тому постає питання дослідження динаміки та ефективності зовнішньої торгівлі України. Тому основна проблема міжнародного товарообміну є однією з пріоритетних для нашої держави, адже саме зовнішня торгівля може у майбутньому стати одним із чинників, що допоможуть Україні стати однією з сильніших держав на світовій арені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Дослідження проблеми зовнішньої торгівлі як передумови національного економічного розвитку відображені у працях вчених класиків світової економічної думки, зокрема А. Сміта, Д. Рікардо, У. Стаффорд, Т. Манна, Дж. Стюарта, Д. Нортона, Д. Юма, Дж. С. Мілля, Е. Хекшера, Б. Оліна, В. Леонтьєва, П. Самуельсона, П. Кругмана, С. Ліндєрта та ін.

Найбільш ґрунтовно ця проблема розглянута у працях таких вітчизняних учених: Ф.Ф. Бутиця, С.Ф. Голова, Л.О. Кадуриної, М.В. Кужельного, Є.В. Мниха, М.С. Пушкаря, В.В. Сопка, М.Г. Чумаченка та інших.

Мета статті – проаналізувати й оцінити механізм регулювання експортних та імпорتنних операцій в Україні, уточнити місце і зміст експортно-імпорتنних операцій у системі зовнішньоекономічної діяльності та конкретизувати економічно-правове значення і сутність експортно-імпорتنних операцій. Адже, щоб уникнути негативних обставин у боротьбі за ринки збуту, суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності потрібно постійно стежити за змінами, які відбуваються в механізмі зовнішньоторговельного регулювання, знати відмінності національних митних режимів, норми та правила, які вводяться міжнародними угодами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найбільш дієвою й ефективною стратегією інтеграції України у світову економіку є поєднання структурної перебудови економіки з

її орієнтацією на активне зростання експорту і диференціацію його потенціалу. Цього можна досягти шляхом загального поліпшення інвестиційного клімату й залучення інвестицій у відповідні галузі, створення механізму стимулювання експорту та формування життєздатних конкурентоспроможних експортних виробництв.

Як суб'єкт міжнародних економічних відносин Україна має свідомо входити до системи світогосподарських зв'язків із метою найефективнішого використання усіх їхніх можливостей та підвищення рівня конкурентоспроможності.

Зовнішня торгівля є важливою й історично першою формою міжнародних економічних відносин. Вона являє собою обмін товарами та послугами між державно оформленими національними господарствами. Це торгівля однієї країни з іншими країнами світу. Вона складається зі ввозу (імпорту) і вивозу (експорту) товарів. У сукупності зовнішня торгівля різних країн утворює міжнародну торгівлю. У сучасних умовах у міжнародній торгівлі беруть участь всі суб'єкти світового господарства. В її основі лежить міжнародний поділ праці. Розвиток міжнародної спеціалізації виробництва та поглиблення вищезазваного розподілу праці (у виді загального, часткового та одиничного) породжує різноманітність форм і напрямків міжнародної торгівлі [1].

Зовнішня торгівля проводиться завдяки комерційним операціям, що проводяться самостійно компаніями, фірмами та державними організаціями, а прерогативою держави залишається торгівля зброєю і стратегічною сировиною, а також встановлення правил, норм, обмежень, податків на торговельні операції, що проводяться учасниками зовнішньої торгівлі. Рівень зовнішньої торгівлі характеризується обсягом зовнішньоторговельного обороту, що складається з експорту, імпорту та реекспорту. Зовнішньоторговельний оборот розраховується у порівнянних цінах, що відображають його фізичний обсяг, і в поточних (фактичних) цінах. Критерієм місця і значення зовнішньої торгівлі в народному господарстві країни є питома вага експорту та імпорту (експортна й імпортна квота) у валовому внутрішньому продукті. Сума експорту та імпорту становить зовнішньоторговельний товарообіг країни [2].

Економічна наука виділяє чимало показників міжнародної торгівлі. А тому розглянемо три основні зовнішньоторговельні показники України: експорт та імпорт товарів і послуг, а також сальдо зовнішньої торгівлі товарами та послугами, які наведені в табл. 1, за період з 2013 по 2019 рік.

Таблиця 1

Зовнішньоекономічна торгівля України 2013–2019, (млн \$)

Рік	2013	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*	2019
Зовнішньоторгівельний оборот	162 721 ▼	126 224 ▼	89 231 ▼	89 433 ▲	107 285 ▲	122 142 ▲	132 609 ▲
Експорт товарів та послуг	78 148 ▼	65 423 ▼	46 648 ▼	44 885 ▼	52 330 ▲	59 195 ▲	65 298 ▲
Імпорт товарів та послуг	84 573 ▼	60 802 ▼	42 583 ▼	44 548 ▲	54 955 ▲	62 947 ▲	67 312 ▲
Сальдо	- 6 425 ▲	4 621 ▲	4 065 ▼	337 ▼	- 2 625 ▼	- 3 752 ▼	- 2 014 ▲

Джерело: [1]

За даними таблиці 1 можна побачити, що показники українського експорту товарів зростають. Так, у 2016 році порівняно з 2013-м експорт скоротився на 57,4%. Найбільш негативно ситуація проявилася в період 2014–2015 рр. (експорт за рік скоротився на 18 775 млн дол. США, тобто на 71%).

Таке різке падіння експорту відбулося в основному через воєнну ситуацію на сході України, адже саме у Донецькій і Луганській областях спостерігається значне скорочення виробництва, а також через анексію Криму. У 2016 році негативний вплив також мало введення Російською Федерацією ембарго щодо продовольчих товарів і ускладнення перевезень через територію РФ, а з 1 липня ці санкції були додатково посилені. Впродовж цих п'яти років показники імпорту перевищували показники експорту, отже, сальдо торговельного балансу не набувало додатних значень, і це мало прямий вплив на формування дефіциту в державному бюджеті.

Формування даних статистики зовнішньої торгівлі товарами здійснюється на основі «Методологічних положень статистики зовнішньої торгівлі України», затверджених наказом Держкомстату України від 07.12.2006 № 588.

Експорт – митний режим, відповідно до якого товари вивозяться за межі митної території України для вільного обігу без зобов'язання про їхнє повернення на цю територію та без встановлення умов їх використання за межами митної території України [2].

Імпорт – митний режим, відповідно до якого товари ввозяться на митну територію України для вільного обігу без обмеження строку їх перебування на цій території та можуть використовуватися без будь-яких митних обмежень [2]. Сальдо зовнішньої торгівлі – різниця між вартістю експорту й імпорту [2].

Експорт та імпорт – це два основних терміни, що більше за інші характеризують переміщення товарів та послуг між країнами. Вважається, що для країни покращення експортного потенціалу є гарантом економічної безпеки та прискорювачем економічного росту. Саме вивезення товарів за кордон може спричинити збільшення сукупного попиту, що в результаті приведе

до підвищення національного доходу. Імпорт потрібний, бо його відсутність може нашкодити світовому виробництву, тому важливо, щоб експорт перевищував імпорт та щоб темпи імпорту зростали повільніше за експорт, бо в інакшому разі це могло би призвести до залежності економіки однієї країни від іншої.

До основних факторів, які впливають на формування зовнішньої торгівлі, зовнішньоторговельного балансу та зовнішньоторговельного обороту, можна віднести: [5]

- різні ціни на продукцію українського експорту на світовому ринку;
- зміну транспортних шляхів постачання сировини, продукції тощо (заборона руху через Луганську та Донецьку область);
- залежність українського виробництва від стану на міжнародному ринку збуту;
- експорт переважно сировинний, а не націлений на готову продукцію;
- припинення більшої частки торгівлі з Росією, що була одним із найбільших торговельних партнерів. (більше не діє договір про вільну торгівлю).

Загалом, зовнішня торгівля характеризується своєю динамічністю, і зараз в умовах глобалізації вона має ще більший вплив на світовий економічний розвиток.

Нині ЄС є найбільшим торговельним партнером, і саме тому успішна співпраця буде запорукою економічного розвитку нашої країни, бо це дасть можливість підвищити конкурентоспроможність нашої продукції, і це в результаті може призвести до збільшення ВВП, бо саме зовнішня торгівля є найбільшим джерелом надходження коштів до бюджету [6].

ВВП є одним із найважливіших показників розвитку торгівлі, адже саме цей показник відображає рівень життя населення (у розрахунку на 1 особу), і його приріст буде свідчити про стабільний стан розвитку країни.

За даними Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства було зроблено аналіз зовнішньої торгівлі України товарами та послугами у 2019 році. Зовнішньоторговельний оборот товарів і послуг за підсумками 2019 року збільшився на 8,5% (+10,2 млрд дол.) у порівнянні з показниками 2018 року і становив

131,0 млрд дол. Сальдо торговельного балансу товарів і послуг склалося негативним у сумі 3,6 млрд дол. і покращилося на 2,6 млрд дол. відносно показника 2018 року. Сальдо зовнішньоторговельного балансу товарів також склалося від'ємним у сумі 10,7 млрд дол. і погіршилося на 870,7 млн дол. [1].

У 2019 році експорт товарів і послуг збільшився на 11,2% (+6,4 млрд дол.) у порівнянні з показниками 2018 року та становив 63,7 млрд дол. [1].

Збільшення обсягів експорту товарів відбулося за такими товарними групами і пов'язано зі значним зростанням експортного постачання.

Отже, нині Україна – країна сировинного експорту та є найбільшим експортером продуктів рослинного походження, зернових культур та

насіння і плодів олійних культур, дорогоцінного або напівдорогоцінного каміння та виробів із них.

У зв'язку з високим рівнем відкритості економіки України та залежності її експорту від сировинних цін на світових ринках доцільно здійснювати диверсифікацію товарної структури, а саме: нарощувати експорт продукції з середньою та високою доданою вартістю, тобто готової продукції шляхом зниження вивізного мита на певні групи товарів.

Водночас спостерігалось зменшення обсягів експорту товарів у 2019 році порівняно з попередніми роками (рис. 3).

Найбільша питома вага в українському експорті належить [3]:

– продукції АПК та харчової промисловості (44,2%),

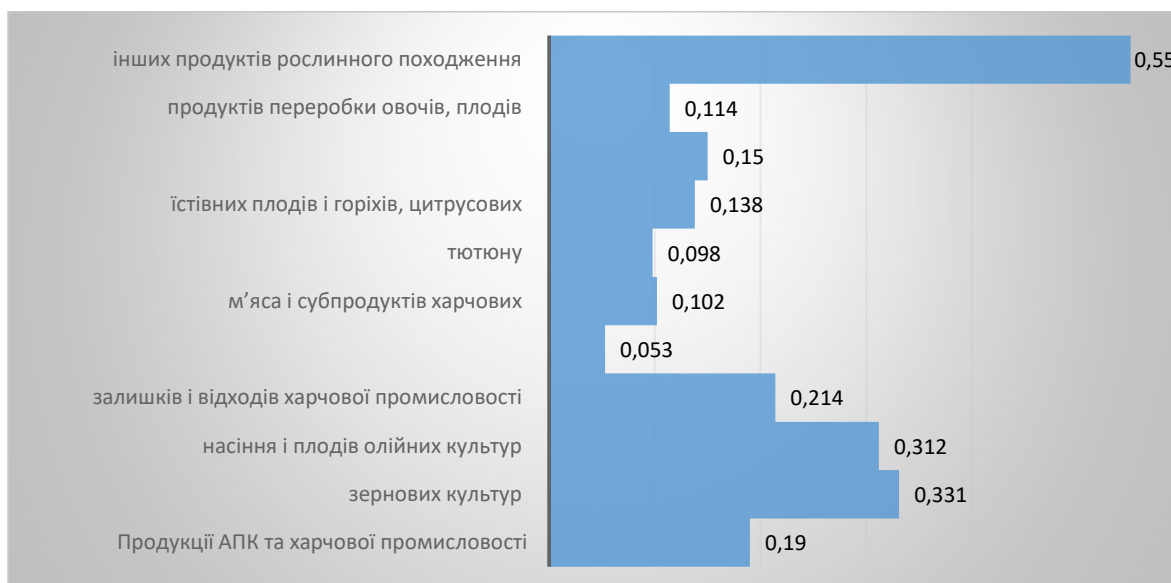

Рис. 1. Обсяги експорту продукції АПК та харчової промисловості у 2019 році

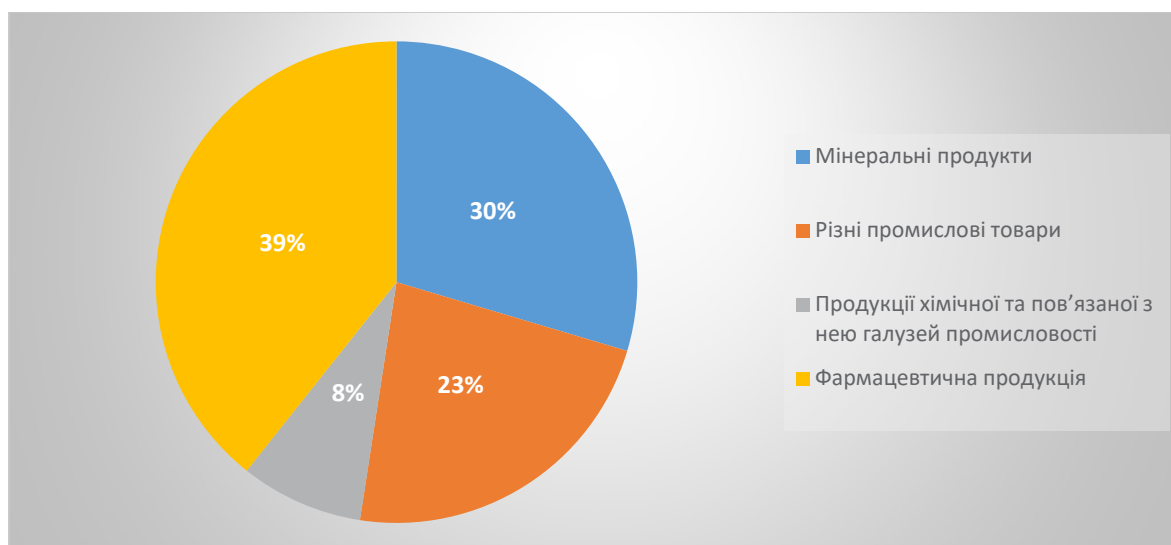

Рис. 2. Обсяги експорту продукції АПК у 2019 році

- продукції металургійного комплексу (20,5%),
- продукції машинобудування (11,0%),
- мінеральним продуктам (9,7%).

Для підвищення торговельної конкурентоспроможності необхідним є насамперед подальше впровадження електронного обліку експортно-імпортних операцій, що зменшуватиме корупційний складник митниці.

Збільшення експорту товарів відбулося до країн: Австралії та Океанії – на 21,4%; Африки – на 20,5%; Азії – на 12,1% та Європи – на 3,0%.

Але все ж таки відбулося і зменшення експорту товарів до таких країн, як Америки – на 9,4% та СНД – на 3,8%.

Імпорт товарів і послуг у 2019 році збільшився на 6,0% (+3,8 млрд дол.) порівняно з показниками 2018 року і становив 67,3 млрд дол. Імпорт товарів збільшився на 6,3% (+3,6 млрд дол.) і становив 60,8 млрд дол.

Збільшення імпортних надходжень у 2019 році відбулося за такими товарними групами, які наведені на рис. 4.

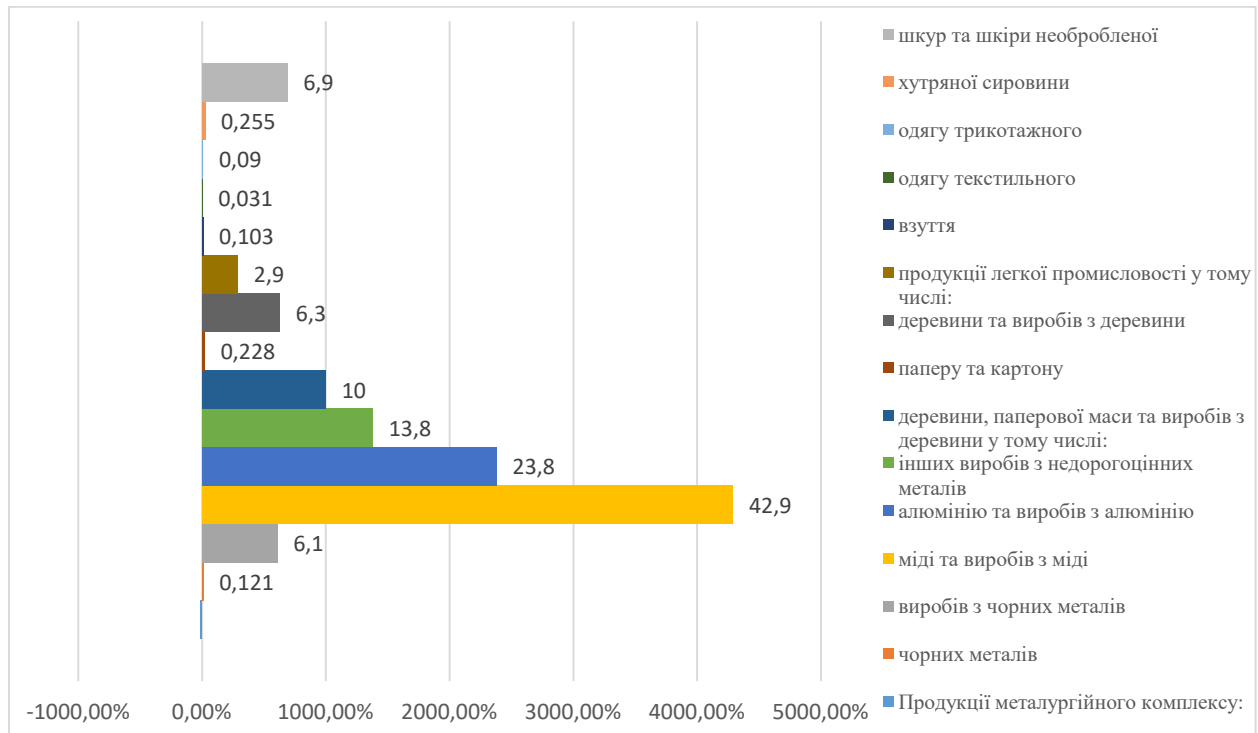

Рис. 3. Продукція металургійного комплексу у 2019 році

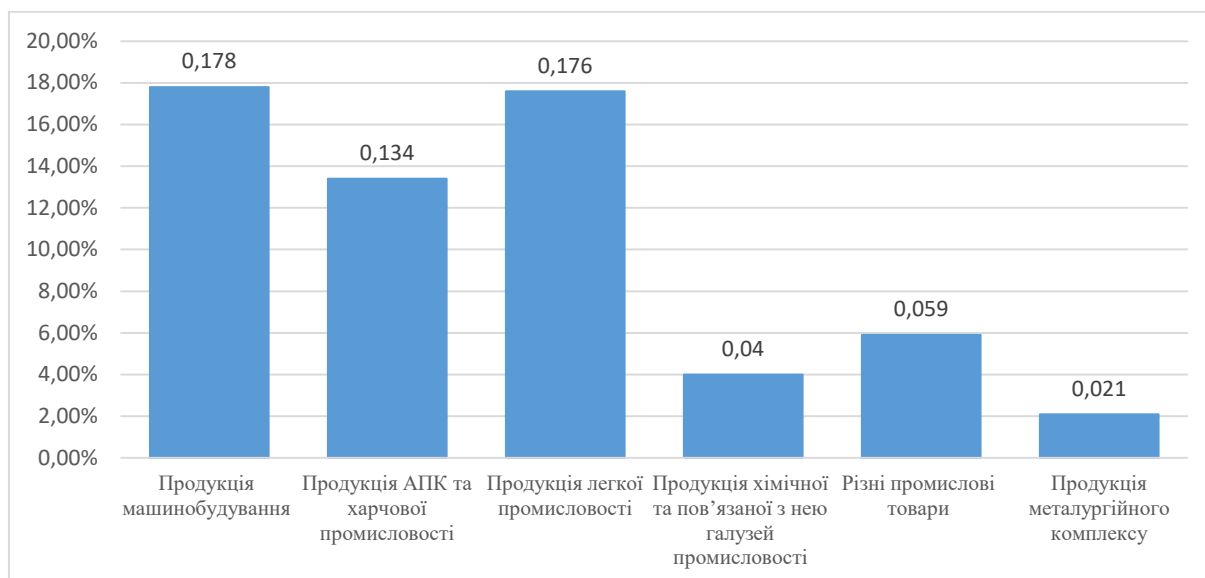
Джерело: [1]

Таблиця 2

Основні торговельні партнери України в експорті товарів у 2019 році

№ з/п	Назва країни	Обсяг експорту товарів, млн дол.	Темп зростання/зниження, 2019 рік до 2018 року, у %	Питома вага країни у загальному обсязі експорту товарів з України, у %
1	Країни ЄС (28)	20 752,3	103,0	41,5
2	Китай	3 593,7	163,3	7,2
3	Російська Федерація	3 243,1	88,8	6,5
4	Туреччина	2 619,1	111,3	5,2
5	Єгипет	2 254,1	144,8	4,5
6	Індія	2 024,1	93,0	4,0
7	Білорусь	1 549,9	118,8	3,1
8	США	978,9	88,1	2,0
9	Саудівська Аравія	744,4	99,4	1,5
10	Індонезія	735,3	119,3	1,5

Джерело: [1]

Рис. 4. Збільшення обсягів експорту товарів за товарними групами у 2019 році

Джерело: [1]

Зменшення імпортних надходжень у 2019 році відбулося за такими двома товарними групами, як [3]:

1) мінеральні продукти – на 1,2 млрд дол. (-8,5%), (енергетичні матеріали, нафта – на 1,2 млрд дол. (-9,2%)).

2) деревина, паперова маса та вироби з деревини – на 78,7 млн дол. (-5,7%), у тому числі:

- папір та картон – на 56,0 млн дол. (-6,1%);
- маси з деревини – на 28,6 млн дол. (-22,2%).

Найбільша частка у загальному обсязі імпорту припадає на:

- продукцію машинобудування (33,8%);
- мінеральні продукти (21,4%);
- продукцію хімічної промисловості (18,2%);
- продукцію агропромислового комплексу (9,4%).

Основними зовнішньоторговельними партнерами України є країни ЄС, яких нині налічується 28, вони залишаються найбільшими торговельними партнерами України. Питома вага цих країн у зовнішньоторговельному обороті товарів і послуг України за підсумками 2019 року становила 40,1%.

Зовнішньоторговельний оборот товарів і послуг із країнами ЄС у 2019 році збільшився на 5,8% (+2,9 млрд дол.) і становив 52,6 млрд дол.

Загальний експорт товарів і послуг до ЄС збільшився на 3,9% (+894,6 млн дол.) і становив 24,0 млрд дол., а імпорт товарів і послуг збільшився на 7,5% (+2,0 млрд дол.) і становив 28,6 млрд дол., а сальдо торгівлі товарами та послугами склалося негативним у сумі 4,6 млрд дол. та погіршилося на 1,1 млрд дол. відносно 2018 року [5].

Зовнішньоторговельний оборот України товарів і послуг із Митним Союзом (Росій-

ська Федерація, Білорусь, Казахстан, Вірменія, Киргизстан) у 2019 році збільшився на 6,3% (+1,4 млрд дол.) та становив 23,4 млрд дол., а питома вага за підсумками 2019 року становила 17,8%. Експорт товарів і послуг збільшився на 29,9% (+ 2,7 млрд дол.) і становив 11,7 млрд дол., а імпорт товарів і послуг зменшився на 10,1% (-1,3 млрд дол.) і становив 11,7 млрд дол.

Сальдо зовнішньоторговельного обороту товарів і послуг із цими країнами було позитивним у сумі 48,7 млн дол. проти негативного 4,0 млрд дол. у 2018 році [5].

Причинами суттєвого темпу падіння імпорту є: зниження купівельної спроможності населення України; скорочення потреби у високотехнологічному імпорті; девальваційні процеси; посилення протекціоністських заходів; заострення військових конфліктів на територіях промислового виробництва. Серед причин скорочення експорту слід назвати зниження світових цін на сировинні товари, несприятливу кон'юнктуру світового ринку, зміну пріоритетів щодо партнерства у зовнішній торгівлі, посилення вимог зовнішніх ринків щодо якості вітчизняної продукції, посилення валютного контролю за імпортними операціями.

За період 2013–2019 рр. Україна співпрацювала більш як із 200 країнами світу. Найбільше експортно-імпортних операцій товарами Україна провела з країнами СНД і ЄС.

Сальдо торгівлі товарами з країнами Митного Союзу у 2019 році було негативним у сумі 5,9 млрд дол. та покращилося на 979,7 млн дол. відносно показника 2018 року. Зовнішньоторговельний оборот товарів і послуг з країнами СНД у 2019 році зменшився на 7,7% (-1,6 млрд дол.) і становив 19,1 млрд дол. Питома вага цих країн

у зовнішньоторговельному обороті товарів і послуг України у 2019 році становила 14,6% [6].

Обсяг експорту товарів і послуг зменшився на 3,6% (-258,3 млн дол.) і становив 7,0 млрд дол. Імпорт товарів і послуг зменшився на 9,9% (-1,3 млрд дол.) і становив 12,1 млрд дол. Сальдо торгівлі товарами та послугами з цими країнами було негативним у сумі 5,0 млрд дол. та покращилось на 1,1 млрд дол. у порівнянні з 2018 роком [6].

Зовнішньоторговельний оборот товарів з країнами СНД зменшився на 7,9% (-1,6 млрд дол.) і становив 18,6 млрд дол. Обсяг експорту товарів зменшився на 3,8% (-270,0 млн дол.) і становив 6,8 млрд дол. Імпорт товарів зменшився на 10,1% (-1,3 млрд дол.) і становив 11,9 млрд дол. Сальдо торгівлі товарами з цими країнами склалося негативним у сумі 5,1 млрд дол. та покращилося на 1,1 млрд дол. відносно показників 2018 року [6].

Основними торговельними партнерами України є також Китай, США та Туреччина. За підсумками 2019 року на їхню частку припадає відповідно 10,1%, 4,6% та 4,4% зовнішньоторговельного обороту товарів і послуг.

Значущим фактором впливу на зовнішню торгівлю будь-якої країни є прямі іноземні інвестиції (ПІІ). Впровадження іноземних інвестицій переважно має позитивні наслідки, наприклад: [7]

– Інвестиції – це постійне стабільне джерело грошових коштів. Їхнє постійне надходження дає змогу забезпечити безперервний приплив капіталу в економіку, що веде до нарощення її виробничих можливостей, підвищення рівня конкурентоспроможності та якості українських товарів та послуг.

– Інвестування тягне за собою передачу технологій, управлінських навичок, обмін досвідом. Це підвищує рівень технологічного розвитку нашої держави, що вимагає наявності висококваліфікованих робітників. Отже, інвестиції стимулюють зростання попиту на робочу силу та підвищують рівень добробуту населення.

Проте інколи інвестування може чинити і негативний вплив, що проявляється у тому, що [8]:

– Заробітна плата на підприємствах іноземних інвесторів є набагато вищою, ніж на вітчизняних. Це може привести до того, що українські робітники намагатимуться працевлаштуватися на іноземні підприємства.

– Більш сильні та конкурентоспроможні фірми іноземних інвесторів витіснятимуть слабкі національні підприємства.

– Інвестиції можуть привести до значного скорочення обсягу українського експорту та імпорту, адже товари та послуги іноземних підприємств є більш якісними і прийнятними для світових ринків.

Для підтримки українського бізнесу важливим є забезпечення експортерів кредитами з

боку держави. Експортні кредити – це вид кредиту, що передбачає обслуговування та заохочення експорту. Виходячи на світовий ринок, виробник повинен бути забезпечений обсягом грошових коштів, як мінімум, не нижчим, ніж у його конкурентів. На сьогодні в Україні експортне кредитування ще не набуло відповідного розвитку. Українські банки надають здебільшого короткострокові кредити, спрямовані на торгівлю та переробку сировини.

Ще однією важливою проблемою є те, що в Україні досі не створена спеціальна установа – експортно-кредитна агенція (ЕКА), яка могла б займатися кредитуванням та страхуванням виробників експортної продукції. Тому тепер Україна залишається другою після Албанії країною Європи, де ще не функціонує ЕКА. Сьогодні всі ці проблеми значно гальмують процес нарощення експортного потенціалу нашої держави.

Проаналізувавши динаміку та ефективність зовнішньої торгівлі України, ми можемо бачити, що її розвиток відзначається низкою проблем, таких як нераціональна структура вітчизняного експорту, в якому домінують сировина та продукція з низьким рівнем переробки. Також ключові проблеми розвитку зовнішньої торгівлі України пов'язані з диверсифікацією її геополітичних або регіональних пріоритетів, з оптимізацією структури експорту й імпорту. Саме тому потрібно проводити активну оптимізацію державної політики у сфері зовнішньої торгівлі.

Висновки. Щоб досягти збалансованості економіки і рівноваги внутрішнього ринку України, стимулювання прогресивних змін в економіці, створення сприятливих умов для входження економіки України в систему міжнародного поділу праці, державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності повинно забезпечити захист всіх економічних інтересів України і законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Нині зовнішня торгівля є одним із найважливіших напрямів зовнішньоекономічної стратегії для будь-якої країни світу, адже вона забезпечує значні надходження до загальнодержавного бюджету. Саме з допомогою торгівлі держава має можливість розвивати ті галузі діяльності, на яких вона спеціалізується, а також імпортувати ті товари, що є для неї важливими, але які вона не в змозі виготовляти самостійно, чи ті, що є нижчої якості порівняно з іншими державами. Згідно з сучасними теоріями міжнародної торгівлі, промислово розвинені країни повинні спеціалізуватися на продажі технологічно складних товарів. Також ці теорії стверджують, що торгують між собою переважно ті країни, які мають приблизно однаковий рівень індустріального розвитку. Щодо нашої країни можна сказати, що зовнішня торгівля в Україні розвивається нерівномірно і є ще чимало проблем, які потребують вирішення. Показники імпорту товарів є вищими, ніж показники експорту.

Основними експортними галузями для нашої держави сьогодні є: агропромисловий комплекс, чорна та кольорова металургія, хімічна промисловість. Роль України на світовій торговельній арені є незначною. Структура зовнішньої торгівлі не стимулює українську економіку до розвитку, тому без обов'язкових реформ у політиці держави та зміни зовнішніх орієнтирів буде

неможливо змінити місце України у світовому торговельному просторі. Вся увага України повинна бути спрямована на розвиток співробітництва з індустріально розвиненими країнами і міжнародними організаціями та співтовариствами, залучення іноземних інвестицій у сферу виробництва, просування конкурентоспроможних товарів на закордонні ринки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=f65c0ef7-6705-4c45-a700-9781528a2209&title=DovidkazovnishniaTorgivliaUkrainiTovaramiTaPoslugamiU2019-Rotsi> (дата звернення: 15.03.2020)
2. Аверчук Р.В. Прямі іноземні інвестиції в Україні: війна і мир. VoxUkraine. 2017. URL: <https://voxukraine.org/uk> (дата звернення: 16.03.2020)
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 17.03.2020)
4. Зовнішня торгівля України за товарними групами з усіма країнами. URL: <http://sfs.gov.ua/ms/f2> (дата звернення: 17.03.2020)
5. Основні напрямки і показники розвитку зовнішньо-економічної діяльності в Україні. URL: <http://ekursova.in.ua/1r/in-04489.html> (дата звернення: 16.03.2020)
6. Основні показники міжнародної торгівлі України. URL: <http://edclub.com.ua/analityka/osnovni-pokaznykymizhnarodnoyi-torgivli-ukrayiny-ta-yevrosoyuzu-u-sichni-veresni-2015> (дата звернення: 15.03.2020)
7. Федько І. В. Моделі функціонування Експортно-кредитного агентства. *Financial economic analysis office in the VRU*. URL: https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2017/02/FEAO_EKA.pdf (дата звернення: 16.03.2020)
8. Dragon Capital. URL: <http://www.dragoncapital.com/ru.html> (дата звернення: 17.03.2020)

REFERENCES:

1. Ministry for Development of economy trade and agriculture of Ukraine. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=f65c0ef7-6705-4c45-a700-9781528a2209&title=DovidkazovnishniaTorgivliaUkrainiTovaramiTaPoslugamiU2019-Rotsi> (accessed: 15.03.2020)
2. Averchuk R.V. (2017) Priami inozemni investytsii v Ukraini: viina i myr. VoxUkraine. URL: <https://voxukraine.org/uk> (accessed: 16.03.2020)
3. State statistics service of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed: 17.03.2020)
4. Ukraine's foreign trade under the commodity groups with all countries. URL: <http://sfs.gov.ua> (accessed: 17.03.2020)
5. Osnovni napriamky i pokaznyky rozvytku zovnishno-ekonomichnoi diialnosti v Ukraini. URL: <http://ekursova.in.ua/1r/in-04489.html> (accessed: 16.03.2020)
6. Key indicators of international trade in Ukraine. URL: <http://edclub.com.ua/analityka/osnovni-pokaznykymizhnarodnoyi-torgivli-ukrayiny-ta-yevrosoyuzu-u-sichni-veresni-2015> (accessed: 15.03.2020)
7. Fdiko i. V. Models of operation of Export-credit agency. *Financial economic analysis office in the VRU*. URL: https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2017/02/FEAO_EKA.pdf (accessed: 16.03.2020)
8. Dragon Capital. URL: <http://www.dragoncapital.com/ru.html> (accessed: 17.03.2020)